

PROJECT PREPARATION FACILITY

PPF-Serbia's perspective for sustainable growth

METODOLOGIJA I PROCEDURE ZA IZBOR I PRIORITIZACIJU INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA

SEKTOR: ŽIVOTNA SREDINA

This project is funded
by the European Union

Louis Berger | giz

Stantec

epcco

Government of the
Republic of Serbia

PODRŠKA EU U PRIPREMI PROJEKATA (PPF8)

Sva dokumenta, informacije, materijali i slike su dostupni za preuzimanje na
www.ppf.rs

This project is funded
by the European Union

Louis Berger | giz | International
Services

Government of the
Republic of Serbia

METODOLOGIJA I PROCEDURE ZA IZBOR I PRIORITIZACIJU INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA

CILJEVI OBUKE:

- Upoznavanje sa metodologijom za izbor i prioritizaciju infrastrukturnih projekata
- Upoznavanje sa procedurama, ulogama i odgovornostima u ovom procesu
- Postupno prolaženje kroz sve korake
- Ovladavanje svim pojmovima, znanjima i analitičkim veštinama neophodnim za sprovođenje celokupnog procesa kroz praktične vežbe na konkretnim primerima projekata

Programiranje - Strateški okvir

- Indikativni strateški dokument za zemlju korisnicu pomoći (Indicative Strategy Paper) 2014-2020
- Indikativni strateški dokument za više zemalja korisnica IPA II 2014-2020 ((Multi-Country Indicative Strategy Paper 2014-2020
- Nacionalne sektorske strategije
- Nacionalni program za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije NPAA
- Sektorski planski dokument SPD
- Jedinstvena lista infrastrukturnih projekata SPP

Programiranje

- Proces programiranja infrastrukturnih projekata sprovodi se primenom **Metodologije za selekciju i prioritizaciju infrastrukturnih projekata**, koju je Vlada Republike Srbije odobrila krajem 2013. godine.
- Metodologija služi za identifikaciju, procenu, selekciju i prioritizaciju infrastrukturnih projekata koji će biti finansirani iz sredstava IPA II i drugih izvora međunarodne razvojne pomoći.

Programiranje Nacionalni odbor za investicije

- Rukovodi pripremu infrastrukturnih projekata
- Obezbeđuje koherentnost izvora finansiranja u fazama pripreme i implementacije projekta
- Predstavlja razvojnim partnerima planove pripreme i realizacije projekata koji se nalaze na Jedinstvenoj listi infrastrukturnih projekata

Jedinstvena lista infrastrukturnih projekata

- Da se izbegne **ad hoc** pristup planiranju, pripremi i sprovođenju infrastrukturnih projekata
- Da bi se zadovoljila potreba za jasnom prioritizacijom projekata
- Da omogući sistemsko i blagovremeno planiranje resursa
- Obezbediti pouzdanu osnovu za definisanje odgovarajućeg sekvenciranja akcija
- Pomoći pri usklađivanju planiranja investicija i programskog budžetiranja

Metodologija za selekciju i prioritizaciju infrastrukturnih projekata

1. Prikupiti postojeće predloge infrastrukturnih projekata (od JLS, JKP, JP, projekata, SLAP-a, baza podataka o ministarstvima, sektorskih strategija)

2. Identifikovati širu listu projekata ispunjavanjem obrazaca za identifikaciju projekata (PIF) i registracijom u bazu podataka ISDACon

3. Procena strateške relevantnosti (korak filtriranja)

4. Uža lista strateški relevantnih projekata

5. Analiza ocene nedostataka:

- Obim projekta (ciljevi, vrsta investicije, identifikacija opcija)
- Tehnički elementi (prostorno planiranje i tehnička dokumentacija)
- Institucionalna spremnost (institucionalni okvir i kapacitet)
- Finansijski / ekonomski elementi (pokrivenost rashoda / pristupačnost)
- Ekološki / socijalni elementi (EIA, socijalni / ekološki uticaji)

6. Finalna lista prioritetnih projekata (ISDACon baza)

Priprema projekta u skladu sa legislativom Srbije i procedurama EU

2. Projektni identifikacioni formular (PIF)

3. Kriterijumi procene strateške relevantnosti (PIF)

5. Upitnik o proceni nedostataka / Izveštaj o proceni nedostataka + Projektna dokumentacija pruža podatke za korak 5

PROCEDURE ZA IZBOR I PRIORITIZACIJU INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA – ULOGE I ODGOVORNOSTI

KORACI	Predlagač	Min.	MEI	SWG	Panel za procenu	TA
Sektorsko prikupljanje projekata Identifikacija relevantnih projekata	X	X X				
Ispunjavanje PIF (identifikacioni formular za projekte) Ubacivanje PIF-ova u ISDACon Formiranje šire liste strateški relevantnih projekta po sektorima	X	X	X			
Kreiranje šire liste strateških projekata po sektorima Dogovor o relevantnim projektima po sektorima			X	X X		

PROCEDURA ZA IZBOR I PRIORITIZACIJU INFRASTRUKTURNIH PROJEKATA – ULOGE I ODGOVORNOSTI

KORACI	Predlagač	Min.	MEI	SWG	Panel za procenu	TA
Kreiranje uže liste strateških projekata po sektorima Objavljivanje uže liste u ISDACon-u			X X			
Popunjavanje upitnika za Gap Analizu Ubacivanje popunjenih upitnika GAP analize u ISDACon bazu Formiranje evaluacionih panela po sektorima Sprovođenje GAP analize Priprema i podnošenje Izveštaja GAP analize	X	X X	X		X	X
Prioritizacija projekata prema ustanovljenim kriterijumima Priprema konačnih nalaza GAP analize u posebnom formatu Odobrovanje finalne liste prioritetizovanih projekata Komunikacija sa predlagačima projekata Publikovanje finalne liste u ISDACon-u		X	X X	X	X	

I KORAK: IDENTIFIKACIJA PROJEKATA

Cilj:

Identifikacija baze infrastrukturnih projekata koji su potencijalno važni za implementaciju sektorskih strategija i/ili nacionalnih/regionalnih socio-ekonomskih razvojnih programa i njihovo registrovanje u predviđenom formatu (PIF) u ISDACon bazu

This project is funded
by the European Union

Louis Berger | giz International
Services

Government of the
Republic of Serbia

I KORAK: IDENTIFIKACIJA PROJEKATA

Glavni izvori za prikupljanje projekata su:

- Individualni predlagači projekata (PUCs, PEs)
- Strukturane baze/mehanizmi za projekte:
  - SLAP, i
  - baze projekata u ministarstvima
- Sektorski strateški akcioni planovi – Master planovi

I KORAK:

Identifikacija projekata

Obuhvat	Ključni igrači	Inputi	Metod	Rezultat
<p>Konsolidacija i koordinacija postojećih procesa za identifikaciju projekata kako bi se stvorio osnov za formulisanje i izbor strateških infrastrukturnih projekata</p> <p>Identifikacija potencijalnih izvora/baza projekata</p>	<p>Resorna ministarstva Predlagači projekata (resorna ministarstva, javna preduzeća, javna komunalna preduzeća, opštine, etc.)</p>	<p>Nacionalne/sektorske strategije i druga dokumenta o javnim politikama</p> <p>SLAP i druge baze projekata</p>	<p>Identifikacija potencijalnih projekata iz postojećih baza podataka i projekata u odnosu na</p> <p>a) Sektorske strateške ciljeve sadržane u nacionalnim i sektorskim strategijama/akcionim planovima</p>	<p>Identifikovana i formulisana baza projekata</p>

II KORAK:

Standardizovane informacije o potencijalnim projektima

- Nakon prikupljanja infrastrukturnih projekata, nadležno ministarstvo koordiniše popunjavanje i kompletiranje **P**rojektnih **I**dentifikacionih **F**ormulara (**PIF**ovi)
- Standardni PIF formulari formulisani su za sledeće sektore: **Životna sredina**, transport, energetika i poslovna infrastruktura
- **PIF**-ove popunjava predlagač projekta (JP, Javno-komunalna preduzeća,...) a nadležno ministarstvo će odredjivati rokove za dostavu
- Po prijemu kompletiranih **PIF**-ova nadležno ministarstvo podnosi Ministarstvu za evropske integracije tako što unosi podatke u ISDACON bazu čime se kreira šira lista potencijalnih strateških projekata za svaki od navedenih sektora

II KORAK:

Standardizovane informacije o potencijalnim projektima

PIF sadrži tri seta osnovnih projektnih informacija :

- **Opšte podatke i informacije**, uključujući i podatke o institucionalnom uređenju i vlasništvu/nadležnosti nad javnim politikama u datoj oblasti
- **Kvalifikovanost/konzistentnost** sa EU politikama – IPA prioritetima/Country Strategy Paper – Sveukupnim nacionalnim strateškim okvirom – Pojedinačnim sektorskim strategijama
- **Procenu strateške relevantnosti** koja se zasniva na kriterijumima za stratešku relevantnost usaglašenim sa resornim ministarstvima

PREZENTACIJA PIF FORMULARA U WORDU

Prezentacija PIF formulara u Wordu

This project is funded
by the European Union

Louis Berger | giz International
Services

Government of the
Republic of Serbia

II KORAK:

Standardizovane informacije o potencijalnim projektima

- Projektne podatke iz PIF-ova resorna ministarstva unose u ISDAICON bazu
- Pristup datoteci za podnošenje PIFova biće stalno otvoren, dok će procenu PIFova periodično obavljati
- Ova procena će se sistematično ažurirati i predstavljati odgovarajućoj SRG
- SLAP i ISDAICON datoteke se neće spajati
- Za projekte koji dolaze iz SLAP baze takođe se popunjavaju PIF-ovi, bez obzira da li su prethodno prošli kroz SLAP kriterijume za bodovanje

II KORAK:

Standardizovane informacije o potencijalnim projektima

PROJECT PREPARATION FACILITY
PPF-Serbia's perspective for sustainable growth

Obuhvat	Ključni igrači	Inputi	Metod	Rezultat
(i) Identifikovanje institucionalne nadležnosti & organizacije; (ii) provera kvalifikovanosti; (iii) procena strateške relevantnosti. Omogućiti lak i jednostavan pristup sveobuhvatnoj bazi podataka predlagača infrastrukturnih projekata, institucionalne nadležnosti za datu politiku i osnovnih projektnih parametara..	MEI/ISDACon za formiranje i upravljanje bazom projekata. Projektni predlagači i nadležna institucija za popunjavanje i dostavu PIF-ova MEI	Predlagači projekata dostavljaju PIF-ove nadležnom ministarstvu.	MEI kroz PIF-ove koje popunjavaju predlagači projekta i/ili nadležna institucija prikuplja osnovne podatke o projektu. Ubacivanje kompletiranih PIF-ova u nacionalnu, na sektorima zasnovanu data bazu za infrastrukturne projekte kojom se upravlja kroz ISDACon.	Objedinjena, nacionalna, na sektorima zasnovana baza podataka infrastrukturnih projekata., lako dostupna kako za dostavljanje, tako i konsultacije u vezi sa PIF-ovima.

This project is funded
by the European Union

Louis Berger | giz

Government of the
Republic of Serbia

III KORAK:

Procena strateške relevantnosti

Strateška relevantnost može se definisati kao stepen do koga pojedinačni projekat doprinosi ostvarenju opšteg i sektorskog cilja određene javne politike i/ili sektorskih indikativnih ciljeva (target-a) kako su definisani u strateškom okviru

Kriterijumi za stratešku relevantnost definisani su posebno za pojedinačne sektore i podsektore: Transport, Energetika, **Životna sredina** i Poslovna infrastruktura

Kriterijumi za stratešku relevantnost prate ključne aspekte relevantnosti projekta za svaki od sektora/podsektora. U PIFu su grupisani u glavne oblasti od strateškog značaja (PIF: defined main areas for strategic relevance)

METODOLOGIJA

za selekciju i prioritizaciju infrastrukturnih projekata – životna sredina

Životna sredina: vode/otpadne vode ključne oblasti za stratešku relevantnost

- Izgradnja i rekonstrukcija postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i proširenje sistema za sakupljanje otpadnih voda
- Izgradnja i proširenje postrojenja za pripremu pitke vode i sistema vodosnabdevanja
- Dostizanje adekvatnog nivoa zaštite od poplava

III KORAK:

Procena strateške relevantnosti

Projekti će se ocenjivati u MEI a rezultati će se razmatrati na sastancima SRG kako bi se došlo do uže liste projekata po sektorima i podsektorima u odnosu na njihovu stratešku relevantnost (visoka/srednja/niska)

OCENJIVANJE: Dodeljivanje numeričke vrednosti između 1 (niska relevantnost) i 3 (visoka relevantnost) za svaki od kriterijuma u PIF-u

PONDERISANJE: Određivanje značaja svakog ocenjenog kriterijuma u PIF-u u ostvarenju strateških ciljeva sektora i množenje ocene sa ponderom dodeljenom određenom kriterijumu (1 ili 2)

III KORAK:

Procena strateške relevantnosti

RANGIRANJE: Redosled projekata prema procenjenoj strateškoj relevantnosti i/ili procenjenoj zrelosti

Institucionalno vlasništvo nad javnom politikom i institucionalno uređenje za pripremu projekta (na nivou institucije nadležne za javnu politiku) će se takođe definisati.

III/IV KORAK: PROCENA STRATEŠKE RELEVANTNOSTI – UŽA LISTA

Obuhvat	Ključni igrači	Inputi	Metod	Rezultati
<p>Određivanje strateške relevantnosti prema sektorskim kriterijumima dogovorenim sa resornim ministarstvima</p> <p>Promovisanje samo strateški značajnih projekata sa svim ključnim preduslovima za njihovu implementaciju</p>	<p>MEI</p> <p>Sektorske radne grupe</p>	<p>Kriterijumi za strateški značaj definisani zajedno sa resornim ministarstvima za svaki sektor/podsektor</p> <p>ISDACon baza sadrži strateške infrastrukturne projekte</p>	<p>Strateški značaj za svaki projekat će biti ocenjen pomoću skale (niska-srednja-visoka) prema njihovoj usaglašenosti, doslednosti i koherentnosti u odnosu na kriterijume strateške relevantnosti</p>	<p>Analiza strateške relevantnosti za potencijalne projekte</p> <p>Uža lista strateški relevantnih infrastrukturnih projekata prema utvrđenim kriterijumima.</p>

This project is funded
by the European Union

Louis Berger | giz International Services

Government of the
Republic of Serbia

IV KORAK

Uža lista strateški relevantnih projekata

Projektni predlozi koji su procenjeni kao strateški relevantni se ubacuju u **finalnu užu listu projekata** po sektoru/podsektoru za projektno finansiranje.

MEI će uneti te projekte u ISDACON bazu i projekti s uže liste će biti posleđeni na sledeći korak – Popunjavanje upitnika za GAP analizu

V KORAK:

Analiza ocene nedostataka

GAP ANALIZA:

Procena zrelosti projektnih predloga zasnovana na razlici između postojeće projektne dokumentacije i zahteva domaćeg zakonodavstva, kao i preduslova za finansiranje iz međunarodne pomoći.

GAP analiza će se sprovoditi samo za užu listu projekata koji su ocenjeni kao strateški relevantni.

V KORAK:

Analiza ocene nedostataka

- Predlagači projekta/korisnici (JP, etc.) će na zahtev nadležnog ministarstva ispuniti posebne Upitnike za GAP analizu
- Svrha upitnika je da se prikupe detaljni podaci i ažurirane informacije o statusu projekta
- Ministarstvo dostavlja kompletirane upitnike sa neophodnim dokumentima u prilogu MEI-u, koji ih registruje kroz ISDACon
- MEI će uspostaviti Ocenjivački panel (AP)
- Članovi Ocenjivačkog panela će proveriti//sumirati popunjene upitnike i započeti ocenjivački postupak

V KORAK:

Analiza ocene nedostataka

Upitnik za sektor životne sredine sadrži sledeća poglavlja:

1. Rezime predloženog projekta – Opis projekta (max. 300 reči)
2. Identifikacija projekta
3. Tehnička procena
4. Institucionalna procena
5. Ekonomsko-finansijska procena – Expenditure Coverage system
6. Procena vezana za faktore životne sredine
7. Preliminarni rizici

PREZENTACIJA FORMULARA UPITNIK ZA GAP ANALIZU - U WORDU

PROJECT PREPARATION FACILITY
PPF-Serbia's perspective for sustainable growth

Prezentacija formulara Upitnik za GAP analizu - u Wordu

This project is funded
by the European Union

Louis Berger | giz International
Services

Government of the
Republic of Serbia

V KORAK:

Analiza ocene nedostataka

IZVEŠTAJI GAP ANALIZE

Kako priprema Izveštaja GAP analize (Gap Assessment Reports - GAR) zahteva specifično tehničko znanje, njihova priprema može da se poveri tehničkim ocenjivačima odobrenim od strane MEI i nadležnog ministarstva

Poseta konkretnoj lokaciji radi provere trenutnih uslova i upoznavanje sa predlagačima projekta je sastavni deo postupka.

V KORAK:

Analiza ocene nedostataka

Svrha Izveštaja GAP analize:

- Sumarni prikaz projekta, kvaliteta postojeće projektne dokumentacije u odnosu na zakonske/statutarne, tehničko/tehnološke, institucionalne, finansijsko/ekonomske i zahteve za procenom uticaja na životnu sredinu
- Provera sprovodivosti projekta i preispitivanje da li je predloženi investicioni pristup najdelotvorniji i najefikasniji
- Prioritizacija projekata prema stepenu spremnosti za sprovođenje (zrelost)
- „Feedback“ predlagačima projekata kako bi unapredili i/ili kompletirali projektnu dokumentaciju

V KORAK:

Analiza ocene nedostataka

Elementi Izveštaja:

1. Rezime predloženog projekta – Opis projekta (max. 300 words)
2. Identifikacija projekta
  - 2.1 Obuhvat projekta
3. Tehnička procena
  - 3.1 Prostorno-planska dokumentacija
  - 3.2 Projektno-tehnička dokumentacija
  - 3.3. Identifikacija opcija
4. Institucionalna procena
  - 4.1 Institucionalni okvir/kapaciteti
5. Ekonomsko-finansijska procena – Expenditure Coverage system
  - 5.1 Socio-ekonomski kontekst
  - 5.2 Operativno-finansijski status projektnog operatora
  - 5.3 Projektni troškovi
6. Procena vezana za faktore životne sredine
7. Preliminarna procena rizika
8. Zaključci i preporuke

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 1. Rezime projekta

Rezime projekta treba da predstavlja prikaz ključnih tema koje su obrađivane u Izveštaju:

- **Identifikaciju projekta** (postojeće infrastrukturne probleme, obim predloženih radova, investicione opcije, procenu troškova, procena izvodljivosti)
- **Tehničku procenu** (status i zrelost tehničkih komentara),
- **Institucionalnu procenu** (institucionalna spremnost za implementaciju projekta),
- **Ekonomsko-finansijsku procenu** (finansijski status korisnika i ključni projektni troškovi),
- **Procenu uticaja na životnu sredinu,**
- **Preliminarnu procenu rizika i**
- **Zaključke**

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 1. Rezime projekta

Kako bi se sačinio dobro struktuiran rezime predlaže se korišćenje *Project's Maturity Questions Checklist* (EU DG Regio "Guide to CBA"):

- Da li Projekat sadrži jasno identifikovanu i dovoljnu analizu?
- Da li su sagledani indirektni efekti?
- Čiji troškovi i koristi su analizirani u ekonomskoj analizi? Da li su sve strane na koje Projekat potencijalno utiče sagledane?
- Da li Aplikacija sadrži dovoljno dokaza o projektnoj izvodljivosti s inženjerskog, institucionalnog, upravljačkog aspekta kao i u pogledu sprovodivosti projekta i uticaja Projekta na životnu sredinu?
- Da li je identifikovan 'business as usual' scenario („bez radikalnih promena“) kako bi se uporedila situacija sa i bez Projekta?
- Da li je Aplikant pokazao da su druge alternative i moguće opcije odgovarajuće sagledane (u smislu činiti minimum i mali broj opcija da se nešto učini)?

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 2. Projektna dokumentacija - 2.1. Obuhvat projekta

Ovaj deo Izveštaja treba da sadrži analizu i procenu sledećih inputa:

a. Iz „Gap Assessment“ Upitnika:

Predložena infrastruktura mora da bude jasno identifikovana, funkcionalno opravdana i usklađena sa ciljevima investicije (PIF-ovi i rezime projekta). Neophodno je dati kratak, ali jasan opis tipa intervencije/usluga.

b. Iz projektne dokumentacije priložene od strane predlagača:

Pored podataka koje prilažu svi sektori, kao što su referentni teritorijalni obuhvat, regulatorni okvir, demografski i socio-ekonomski podaci, analiza potražnje, glavne inženjerske odlike (fizičke, tehničke, oprema, ukupni troškovi, EIRR), treba analizirati i parametre specifične za svaki sektor pojedinačno.

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 2. Projektna dokumentacija - 2.1. Obuhvat projekta

Iz projektne dokumentacije priložene od strane predlagača Izveštaj za podsektor otpadnih voda treba da sadrži :

- Rezime predložene lokacije za postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda
- Ključne elemente i tehnologije predloženog postrojenja, kapacitet, efikasnost
- Priključke na kanalizacioni sistem
- Pumpne stanice
- Glavne kanalizacione kolektore
- Odlaganje mulja
- Kvalitet recipijenta
- Nivo vode u recipijentu (100-godišnje vode)

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 3. Tehnička procena

Sumarni prikaz zrelosti postojeće dokumentacije treba da prikaže da li su i koji „nedostaci“ detektovani. Tehnička zrelost projektne dokumentacije treba da se odražava i u finalnom *Project Gap Assessment Sheet*

Status i kvalitet postojeće projektne dokumentacije treba proceniti u odnosu na usaglašenost sa:

- Statutarnom i zakonskom regulativom
- Tehničkim i tehnološkim standardima
- Zahtevima životne sredine

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 3. Tehnička procena 3.1 Prostorno-planska dokumentacija

Ovo poglavlje Izveštaja obuhvata prikaz trenutnog stanja usaglašenosti projektne dokumentacije sa statutarnim i zakonskim propozicijama:

- Zakonom o planiranju i izgradnji
- Generalnim urbanističkim planovima
- Prostornim planovima opština
- Planovima detaljne regulacije
- Lokacijskim uslovima
- Eksproprijacijom zemljišta

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 3. Tehnička procena - 3.2 Projektno tehnička dokumentacija

Prikaz i razrada trenutnog stanja tehničkog projekta i dokumentacije uključujući prema potrebi:

- Generalni Projekat & Prethodnu studiju izvodljivosti;
- Idejni projekat & Studiju izvodljivosti;
- Studiju analize uticaja na životnu srednu i dokumenta u vezi s tim (EIA Izvršni rezime);
- Projekat za građevinsku dozvolu;
- Građevinska dozvola;
- Projekat za izvođenje radova
- Tenderska dokumentacija.

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 3. Tehnička procena - 3.2 Projektno tehnička dokumentacija

Izveštaj treba da sadrži raspored potrebne dokumentacije i preporuku u vezi sa budućim istraživanjima:

- Geodetski pregled postojećeg sistema sakupljanja otpadnih voda;
- Hidraulički model, istraživanje šahta;
- Digitalni crteži;
- Razmatranje odgovarajuće upotrebe CCTV geometrije unutar nekih od postojećih sistema za sakupljanje otpadnih voda,
- Geofizičko istraživanje lokacije za PPOV
- Istraživanje arheoloških nalazišta / baštine;
- Procena industrijske aktivnosti u aglomeracijama i istraživanja otpadnih voda iz industrije
- Merenje protoka.

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 3. Tehnička procena - 3.3. Identifikacija opcija

U identifikovanju mogućih opcija treba razmotriti scenarija koja je prikazao predlagač projekta (Studija izvodljivosti) i pripremiti sopstveni:

- „Do-minimum scenario“ (minimalne intervencije da se ispuni najvažniji specifični ciljevi projekta)
- „Do-most desirable scenario“

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 3. Tehnička procena - 3.3. Identifikacija opcija

Kako bi se došlo do identifikacije najkorisnijih i realističnih opcija treba da se uradi sledeće:

1. Navesti specifične ciljeve i rangirati ih po važnosti
2. Opisati postojeću infrastrukturu (ukoliko postoji)
3. Razmisliti o dugoročnom planu koju bi grad/region/država trebalo u idealnom stanju da ima u pogledu planirane infrastrukture, kako bi ispunila date ciljeve
4. Iz prethodne tri procene treba identifikovati moguće opcije koje:
  - a. adresiraju najvažnije specifične ciljeve
  - b. su delotvorna modifikacija ili dopuna postojećeg sistema
  - c. su logični koraci u ostvarenju dugoročnog plana

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 4. Institucionalna procena - 4.1 Institucionalni okvir/kapaciteti

Na osnovu ispunjenog upitnika i prikupljenih podataka treba sagledati:

- Jasnu identifikaciju investitora, bilo da je u pitanju međunarodna ili nacionalna institucija
- Uloge i odgovornosti vodećih nacionalnih institucija/preduzeća u pogledu vlasništva nad projektom i upravljanjem projekta
- Uloge i odgovornosti lokalnih vlasti, Javnih preduzeća u odnosu na upravljanje projektom
- Strukturu upravljanja projektom i linije izveštavanja

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 4. Institucionalna procena - 4.1 Institucionalni okvir/kapaciteti

Na osnovu ispunjenog upitnika i prikupljenih podataka treba sagledati:

- Da li postoji PIU?
- Da li postoje odvojene procedure za upravljanje projektima (radovi) koje definišu odgovarajuću upravljačku praksu?
- Iskustvo pojedinačnih članova PIU: profesionalno i sektorsko iskustvo, iskustvo u upravljanju projektima (tip projekata: EU/ne-EU, radovi/usluge i tendersko iskustvo sa različitim tipovima ugovora)
- Iskustvo u finansijskom upravljanju (da li osoblje koje je zaduženo za finansijsko upravljanje/računovodstvo ima iskustva u fakturisanju ugovora za radove, dosadašnje iskustvo s EU projektima)

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – 4. Institucionalna procena- 4.1 Institucionalni okvir/kapaciteti

Izveštaj treba da sadrži zaključak o tome da li je predlagaču projekta neophodna tehnička pomoć u odnosu na:

- Dalju pripremu projekta (npr. nadzor pripreme studije izvodljivosti i njena procena)
- Nabavke (npr. komentarisanje i odobravanje tenderske dokumentacije)
- Monitoring sprovođenja ugovora (npr. komunikacija sa izvođačem radova i inženjerom za superviziju, itd.)

V KORAK: Izveštaj o analizi nedostataka –

5. Economic/financial assessment

5.1 Socio-economic context

- **Demografski trendovi** i opravdanje potrebe za predloženom infrastrukturom;
- **Stopa zaposlenosti i nezaposlenosti** uz informacije o uticaju infrastrukture na zaposlenost u datoj teritorijalnoj oblasti i šire.
- Postojanje posebnih **socijalnih ograničenja/slabosti/potreba** (etničke manjine, siromaštvo, marginalizovane socijalne grupe) koje utiču na sprovođenje projekta
- **Finansijski status** (godišnji budžet, etc) opština i javnih tela i informacije o sposobnosti javnog sektora da se stara o mogućnostima korišćenja infrastrukture i njenog održavanja;
- **Potencijalna potražnja** za projektom sa kvantitativnim i kvalitativnim podacima o tipu i broju potencijalnih korisnika predložene infrastrukture. U tom kontekstu treba razmotriti režim tarifa/cena kako bi se sagledalo da li su pristupačne potencijalnim korisnicima.
- **Proračun ekonomskih indikatora:** ENPV, ERR B/C odnos. Za ekonomsku analizu treba uzeti u obzir i eksternalije/indirektne efekte predložene infrastrukture i njihovu novčanu vrednost.

V KORAK: Izveštaj o analizi nedostataka –

5. Ekonomsko/ finansijska procena –

5.2 Operativno-finansijski status operatora Projekta

PROJECT PREPARATION FACILITY
PPF-Serbia's perspective for sustainable growth

U ovom delu se prezentuje opšte finansijsko stanje predlagača projekta uz procenu da li je projekat ostvariv. Sistem računovodstvenih tabela treba da pokaže „cash inflows and outflows“ u odnosu na:

- Ukupnu cenu investicije;
- Ukupne operativne troškove i prihode (uključujući troškove održavanja i troškove u vezi s tarifama);

This project is funded
by the European Union

Louis Berger | giz International Services

Government of the
Republic of Serbia

V KORAK: Izveštaj o analizi nedostataka –

5. Ekonomsko/ finansijska procena –

5.3 Projektni troškovi, CBA

Procenjeni troškovi predloženog projekta, kapitalni troškovi i troškovi za funkcionisanje i održavanje bi trebalo da budu uključeni po dogovorenim cenama.

Ukupni infrastrukturni troškovi sastoje se od:

- kapitalnih troškova (koji se odnose na amortizaciju i kamatu prethodnih investicija, obnova i ne-godišnje održavanje) i
- tekućih troškova.

Polazna tačka za proračun su troškovi investicije, obnove, održavanja i operisanja.

V KORAK: Izveštaj o analizi nedostataka –

5. Ekonomsko/ finansijska procena –

5.3 Projektni troškovi, CBA

Za referentni period treba izračunati i prikazati sledeće:

- FNPV(C) i FRR(C);
- Izvore finansiranja (uključujući tarife/cene i transfere od Vlade i međunarodnih finansijskih instituta);
- Finansijska održivost;
- FNPV(K) i FRR(K).

V KORAK: Izveštaj o analizi nedostataka –

6. Procena životne sredine

Izveštaj treba da sadrži procenu uticaja projekta na životnu sredinu u smislu uticaja na:

- komponente životne sredine
- osetljive oblasti životne sredine i
- klimatske promene.

Uticaje na životnu sredinu bi trebalo proceniti na osnovu dva komplementarna izvora:

- Analize uticaja na životnu sredinu i studija. EIA izvršni rezime bi trebalo da sadrži sve potrebne informacije za obuhvatnu procenu i proveru da li su podaci ispravno/tačno prezentovani
- Preliminarne informacije o očekivanim uticajima na životnu sredinu date od strane predlagača projekta kroz različite komponente/pitanja koje sadrži Upitnik za GAP analizu.

V KORAK: Izveštaj o analizi nedostataka –

7. Preliminarna analiza rizika

Rizik se, u ovom kontekstu, definiše kao verovatnoća pojave negativnih faktora koji mogu da ugroze ostvarenje ciljeva projekta.

Treba praviti razliku između problema i rizika:

- situacija do koje može da dodje i koja može da donekle uspori realizaciju ali ne i da je ugrozi niti da ugrozi projektne ciljeve
- rizik je događaj koji može da nastane i utiče na projektne ciljeve, te stoga treba blagovremeno isplanirati mere za njegovo ublažavanje

Privremena analiza rizika treba da se uradi za sve faze implementacije projekta.

V KORAK: Izveštaj o analizi nedostataka – Zaključci i preporuke

- Izveštaj treba da prezentuje sveukupne zaključke i rezime preporuka o predloženom projektu.
- Treba da sagleda dalje korake koje treba preduzeti kako bi projekat bio spreman za finansiranje. Takođe treba predložiti i neophodan vremenski okvir, uključujući realističnu procenu vremena za pripremu relevantne dokumentacije.

VEŽBA – 60 MIN.

ANALIZA NEDOSTAJUĆIH INFORMACIJA U IZVEŠTAJU O ANALIZI NEDOSTATAKA

KORAK 1 – Na osnovu dobijenog GAP Izveštaja navedite koje informacije nedostaju

KORAK 2 – Diskusija o nedostacima analiziranih izveštaja

KORAK 3: Zaključci posle vežbe

VEŽBA – 30 MIN.

Analiza nedostajućih informacija u Izveštaju o analizi nedostataka

Korak 1: Kraća verzija GAP Izveštaja modifikovana za ovu vežbu biće predata svakom učesniku. Učesnici će imati 20 min da pročitaju GAP Izveštaj i pripreme komentare oko informacija koje nedostaju u GAP Izveštaju (za ovu svrhu pripremljen je formular na kome će se davati komentari).

Korak 2: Diskusija o nedostacima analiziranih izveštaja - Prezentacija sugerisanih nedostataka

Korak 3: Zaključci u vezi GAP izveštaja. Svaka grupa treba da navede zaključke za predloženi investicioni projekat. Ishod ove vežbe će biti uvod u sledeću vežbu tj. popunjavanje GAP Assessment Sheet-a.

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – Project Gap Assessment Sheet

Svi nalazi po pojedinačnim kriterijumima treba da se ogledaju u Izveštaju o analizi nedostataka (GAP Assessment Sheets) koji su osmišljeni za dva tipa projekata:

- **Projekti infrastrukturnih koridora** – uz korišćenje Planova područja posebne namene kako bi se odredili „ključni događaji“ u pripremi tenderske dokumentacije za izvođačke radove
- **Standardni projekti** kako bi se odredili „ključni događaji“ u pripremi tenderske dokumentacije za izvođačke radove

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – Project Gap Assessment Sheet

Project identification Maturity Assessment GAP quest section 2 – Project Identification shows:		(please detail)
Full coherence of specific against general objectives, direct effectiveness of investment typology/type of services provided in meeting objectives, exhaustive analysis of project's technical components.	HM	
Need to improve consistency/connection with declared objectives or description/analysis of technical components.	MM	
Low effectiveness in achieving defined objectives. Project's identification and description (both as a whole and single technical components) not sufficient to clearly identify project typology and/or motivations behind it.	LM	

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – Project Gap Assessment Sheet

Technical Maturity Assessment - Spatial Planning GAP quest section 3.1 – Spatial Planning documentation is:		(please detail)
Complete	HM	
Under completion	MM	Estimated time for completion is:
Far from completion due to lack of documentation	LM	
Far from completion due to legal/regulatory constraints	LM	

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – Project Gap Assessment Sheet

Technical Maturity Assessment – Technical documentation Gap quest section 3.2 - Project technical documentation is:		(please detail)
Complete	HM	
Under completion (land ownership is resolved)	MM	Estimated time for completion is:
Far from completion (land ownership is not resolved)	LM	
Far from completion due to legal/regulatory constraints	LM	

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – Project Gap Assessment Sheet

Institutional Maturity Assessment Gap quest section 4 - Institutional Framework is:		(please detail)
Well defined, relevant, complete and experienced	VHM	
Well defined, relevant, complete but not experienced	HM	Please detail TA needs (Jaspers etc.)
Well defined for institutional part, but PIU/Project Management still under definition	MM	
Still under definition	MM	Estimated time for process definition is:
Far from definition due to legal/regulatory constraints	LM	

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – Project Gap Assessment Sheet

Economic/Financial Maturity-Expenditure Coverage System GAP quest Section 5 – Project's Financial/Economic Analysis is:		(please detail)
Sound and complete, i.e. conducted according to EU and international standards for financial analysis	HM	
Partially sound and complete, some steps/elements need further specification and integration	MM	Please indicate which elements need integration and estimated time for completion.
The project is not affordable	LM	
Still to be initiated, only few elements are provided	LM	

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – Project Gap Assessment Sheet

Environmental Maturity Assessment GAP quest Section 6 - Environmental Impact is:		(please detail)
Properly analysed and addressed through EIA process	HM	EIA prepared, submitted, approved?
Analysed and addressed but EIA process not yet activated	MM	Estimated time for EIA process definition is:
Only preliminarily analysed and addressed, some basic data/information are available	LM	
No environmental information available at all	VLM	

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – Project Gap Assessment Sheet – Rezime ocene

	HM-High Maturity	MM-Medium Maturity	LM-Low Maturity
Project Identification			
Spatial Planning documentation			
Project technical documentation			
Institutional Framework			
Economic/financial Maturity			
Environmental assessment			

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka – Project Gap Assessment Sheet – Sveukupni zaključak o projektu

Panel za ocenjivanje će sačiniti finalnu listu prioritizovanih projekata za svaki sektor koji će biti predloženi za IPA i ostalu međunarodnu pomoć.

Projekti će biti podeljeni u 4 grupe prema stepenu zrelosti:

- Spreman za tendersku proceduru
- Spreman za pripremu nedostajuće dokumentacije
- Mali „nedostaci“ koje treba rešiti pre pripreme tehničke dokumentacije
- Ozbiljni nedostaci koje treba rešiti pre pripreme tehničke dokumentacije

V KORAK:

Izveštaj o analizi nedostataka

Projektni pasoš

Projektni pasoš je dat u formi pomoćnog materijala

VI KORAK:

Finalna lista prioritizovanih projekata

Objavljivanje finalne liste infrastrukturnih projekata u ISDACON

	Title of the project	Estimated Value	Total score based on Strategic relevance	Group based on GAP
1.				
2.				
3.				